

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Jana Vyklického a Mgr. Radovana Havelce, v právní věci žalobce: **K. N.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 30. 10. 2017, č. j. 42 Az 6/2017 – 55,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Praze (dále „krajský soud“) domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 3. 2017, č. j. OAM-1105/ZA-ZA14-LE22-2015, kterým žalovaný žalobci neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. V rámci řízení o žalobě žalobce požádal krajský soud o ustanovení zástupce a osvobození od soudních poplatků.

[2] Soud žádost žalobce v záhlaví označeným usnesením zamítl. Konstatoval, že přípisem ze dne 9. 10. 2017 žalobce vyzval, aby vyplnil přiložený formulář *Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech* a ve lhůtě 10 dnů od doručení jej zaslal vyplněný zpět spolu s listinami, které budou dokládat uvedené informace. Soud též ve výzvě detailně vypočetl, jaké údaje je třeba zejména uvést (výši výdajů na ubytování, stravu, ošacení, dopravu atd. a z jakých prostředků jsou tyto výdaje hrazeny, tedy zdroj a výši příjmů). Žalobce byl výslovně poučen, že pokud nezašle vyplněný formulář zpět a nepřiloží k němu listiny dokládající pravdivost uvedených údajů, soud žádost o ustanovení

zástupce a osvobození od soudních poplatků zamítne. Žalobce však ve vyplněném formuláři pouze uvedl, že příležitostně vykonává brigády, aniž by alespoň přibližně vyčíslil příjmy z těchto brigád. Soud zdůraznil, že žalobce tížilo břemeno tvrzení a břemeno důkazní, zatímco úkolem soudu není nahrazovat případný nedostatek žalobcovy procesní aktivity. Soud vyšel z toho, že žalobce nebydlí v zařízení žalovaného, určeném k ubytování žadatelů o azyl, nýbrž v soukromém ubytování. S pobytem mimo zařízení žalovaného je nerozlučně spjat vznik mnohých nákladů, které musí žalobce hradit z nějakých příjmů. Své příjmy z brigád však žalobce nijak nespecifikoval, ač byl řádně soudem poučen a srozumitelně vyzván k prokázání svých majetkových poměrů.

[3] Žalobce (dále „stěžovatel“) napadá toto rozhodnutí krajského soudu kasační stížností z důvodů podřaditelných pod § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále „s. ř. s.“). Namítá, že příjem z brigád nekonkretizoval, neboť jeho výše je kolísavá, proto pokud by uvedl konkrétní částku, lhal by. Dále uvedl, že bydlí v České republice u známých, s nimiž má dohodu, že v době jejich pobytu v zahraničí u nich v domě může bezplatně bydlet a za to se o dům stará a hlídá, aby jej nikdo nevykradl. Tito známí hradí všechny náklady spojené s provozem domu. Uvedenou skutečnost (dohodu) však stěžovatel neměl možnost v krajským soudem zaslaném formuláři uvést, neboť ji v něm *„neměl kam začlenit“*. Formulář sice obsahuje kolonku *„XI. Jiné okolnosti, které by mohly mít vliv na osvobození.“*, pod ní je však specifikováno *„(výdělkové možnosti žadatele, nepříznivý zdravotní stav, déle trvající nemoc v rodině apod.)“*. Stěžovatel namítá, že okolnosti jeho bydlení (výše popsaná dohoda) pod takovou formulaci kolonky nespadá. Z uvedených důvodů navrhuje zrušení usnesení krajského soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

[4] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že kasační námitky směřují výlučně do rozhodovací činnosti soudu, proto se k nim blíže vyjadřovat nebude.

[5] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil otázku podmínek řízení o kasační stížnosti. Ověřil, že stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti (§ 102 s. ř. s.). V kasační stížnosti, kterou podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), uplatňuje přípustný důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nejvyšší správní soud v intencích usnesení svého rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19 (citovaná judikatura je dostupná na http://www.nssoud.cz), netrval na splnění poplatkové povinnosti ani podmínky povinného zastoupení advokátem v řízení o kasační stížnosti, neboť kasační stížnost nesměřuje proti rozhodnutí krajského soudu ve věci samé. Kasační stížnost je tedy věcně projednatelná. Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a uplatněnými stížnostními důvody.

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh

ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Posouzení výdělkových a majetkových poměrů žadatele tedy tvoří jednu ze dvou podmínek žádosti o ustanovení zástupce, které musí být kumulativně splněny.

[8] Prvým předpokladem pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení je to, že žadatel nemá dostatečné prostředky a jejich nedostatečnost prokáže. Zároveň nelze pochybovat o tom, že je na žadateli o poskytnutí výjimky ze zákona uvedené skutečnosti prokazovat (tedy tvrdit a navrhovat či předkládat důkazní prostředky). Nejvyšší správní soud již ve své dřívější judikatuře dospěl k závěru, že účastník řízení, který požádal o osvobození od soudních poplatků a který byl soudem řádně poučen o povinnostech s tím souvisejících, je povinen uvést a prokázat veškeré skutečnosti rozhodné pro posouzení žádosti. Vyplyne-li z uvedených údajů či obsahu spisu, že jsou nevěrohodné, případně neúplné, soud žádost zamítne. (viz rozsudek ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009 - 88, publ. pod č. 1962/2010 Sb. NSS). V posuzované věci byl stěžovatel krajským soudem poměrně detailně informován výzvou ze dne 9. 10. 2017 o tom, jaké údaje má (mimo jiné) soudu sdělit. Stěžovateli tedy muselo být zřejmé, že soud považuje tyto údaje v jeho případě za relevantní pro posouzení jeho majetkových poměrů. Ve standardizovaném formuláři sloužícím k prokázání majetkových poměrů, který stěžovatel vyplnil a soudu zaslal, jsou též obsaženy jasné instrukce k jeho vyplnění a k prokázání v něm žadatelem uvedených tvrzení.

[9] Stěžovatel v oddílu IV. formuláře označeném „*Příjmy z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr (z dohody o provedení práce nebo z dohody o pracovní činnosti)*“ uvedl pouze „*brigády – příležitostně*“. Přitom formulář výslovně žadatele instruuje: „*Žadatel(ka) uvede všechny dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr, podle nichž vykonává pracovní činnost v době podání tohoto potvrzení, a všechny své zaměstnavatele. Výši odměny za výkon těchto prací potvrdí jeho (její) zaměstnavatel(é).*“ Stěžovatel se přes tuto jasnou instrukci ani nepokusil výši svých příjmů vyčíslit například souhrnně za určité období (šlo-li o příjmy kolísavé). Tím nesplnil ani svou základní povinnost tvrzení, přičemž o splnění povinnost důkazní se nedá uvažovat už vůbec. Takto uvedené údaje rozhodně nelze považovat za dostatečné a úplné pro posouzení majetkových poměrů žadatele. Krajský soud z nich proto ani vycházet nemohl.

[10] Jak bylo uvedeno již výše, stěžovatel byl krajským soudem výslovně vyrozuměn, že má (mimo jiné) soudu objasnit, jaké náklady má na ubytování a z jakých prostředků je hradí. Krajský soud tedy stěžovateli dal jasně najevo, že tyto údaje považuje za podstatné pro posouzení jeho majetkových poměrů. Oddíl XI. formuláře („ *Jiné okolnosti, které by mohly mít vliv na osvobození.“)* obsahuje instrukci: „*Žadatel(ka) uvede další okolnosti, které nejsou obsaženy pod body II. až IX. a které podle jeho (jejího) názoru mohou mít vliv na rozhodování soudu o přiznání osvobození od soudních poplatků.*“. Je tedy zjevné, že žadatel může uvést v této části formuláře v podstatě jakékoliv další okolnosti podstatné pro posouzení jeho majetkových poměrů, pro něž nebyly určeny předchozí oddíly formuláře. Navíc v posuzované věci stěžovateli, který si musel být vědom významu tvrzení o financování svého bydlení pro rozhodnutí soudu, nic nebránilo případně soudu údajnou dohodu mezi ním a majiteli domu (jeho známými) popsat a doložit v samostatném podání, cítil-li se strukturou formuláře omezen. Jeho námitku, že uvedený fakt tvrdit a doložit soudu nemohl, proto nelze akceptovat.

[11] Z popsaných okolností je zřejmé, že kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nebyl v posuzované věci dán. Nejvyšší správní soud proto posoudil kasační stížnost jako nedůvodnou a jako takovou ji dle § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. zamítl.

[12] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud dle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. Toto právo by náleželo procesně úspěšnému žalovanému; protože však žalovaný náhradu nákladů nežádal, a případné vzniklé náklady ani jinak ze spisu nevyplývají, Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal žádnému z účastníků.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. listopadu 2017

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu